pozemek a všichni jej obdělávali, měli by asi na něj společný nárok a výměra vlastní půdy byla by pro každého zvláště rozhodnou.

4. Výklad »pro rodinu« (§ 1. zák.) podává ustanovení § 40. o. z. Ustanovení o střídavém pachtu nevyžaduje podle mínění ministerstva bližšího výkladu. Rozuměti tu dlužno zajisté střídání parcel patřících témuž vlastníku, byť by i nebyly v téže katastrální obci.

5. Vyžaduje-li dohoda podle §u 15. zák. schválení úřadů dohlédacích? Podle §u 23. nevyžaduje se ke knihovním zápisům ve příčině přiřčených pozemků nebo dílců svolení dozorčího úřadu. Tím však není řečeno, že ho není třeba k dohodě podle § 15. Dohlédací úřady jsou povolány hájiti zájmů těch subjektů, které nemají vlastní vůle. Zabráněno býti má, aby se dohoda nestala proti zákonu, aby pozemky nebyly zašantročeny nebo nepřípustná práva nebyla vyhražena. Proto, pokud bylo ve lhůtě oznámeno, že dohoda se sice stala, ale s výhradou schválení, nebude lze podle mínění ministerstva rozhodovati, pokud nebyla schválena nebo schválení bylo odepřeno. Nedojde-li k dohodě nebo nebyla-li schválena, náležeti bude soudu, aby rozhodl sám o požadavku usnesením (§§ 8. a 17.). K zápisu pravoplatného usnesení pak již svolení třeba není. Doporučuje se však, aby usnesení podle §§ 17. a 19. bylo vždy také dodáno příslušnému úřadu dohlédacímu.

6. Lhůta ku přihláškám končila podle § 12. zák. 16. zářím 1919. Podle znění zák. bylo třeba nárok ohlásiti vlastníku (správě jeho) a kromě toho soudu. Podle toho lze souditi, že k zachování požadovacího práva (§ 14.) bylo třeba přihlášek obou. Nebyla-li podána vlastníku, neběží proň lhůta k vyjádření a proto nevyjádřil-li se vůbec, nelze také předpokládati, že souhlasí s údaji přihlášky (§ 13., posl. odst.). Nebyla-li však podána u soudu, nemůže soud o ní jednati a proto nenahrazuje ta neb ona přihláška také druhou.

7. Jest sice pravda, že bude možno přesnou výměru a podle ní určenou přejímací cenu stanoviti teprve až budou rozměřeny parcelové dílce. Často však stačí vyměření podle § 20., odst. 4., zvláště jde-li o dílce pravidelné, k určení ceny. Podle §u 15., odst. 5. mohou však býti připojeny již k vyjádření vlastníkovu plány a strany nebo nabyvatelé mohou si dáti přesně vyměřiti dílce autorisovaným zeměměřičem, zvláště když pak těchto nástinů bude třeba k zápisům knihovním.

8. Proti zcizení nebylo v zákoně učiněno opatření. Předpokládalo se, že ten, kdo na pozemku hospodařil po řadu let jako na vlastním, nebude míti úmyslu jej ihned zciziti. Ministerstvo má za to, že to budou také jen případy ojedinělé.

9. Pro posouzení a provedení zákona jest rozhodným skutečný stav v den jeho vyhlášení (12. červen 1919), anal. § 20. zák. Podle toho dne dlužno tedy také posuzovati rozsah zemědělské půdy pachtýřovy (§ 3. zák.) a nebudou míti významu pro požadovací právo změny ve vlastnictví a rozsahu půdy, jež nastaly po tomto dnu. Soudy konají šetření podle předpisů řízení nesporného (§ 17.) a proto i k takovým změnám budou přihlížeti.

10. Poukaz na to, že snad nebylo třeba, aby sepisovány byly formální smlouvy a že mohlo býti řízení zjednodušeno zápisem z úřední povinnosti, nevystihl ustanovení zákona. Oznámená dohoda není smlouvou, zvláště ne vkladní, nýbrž jen souhlasné vyjádření stran (§ 15., odst. 6. zák.). Soud rozhodne v každém případě o přihlášce v nesporném řízení, vydá usnesení, ve kterém sám určí (vysloví) přejímací cenu (§ 8.), ať hledě k dohodě o ní nebo zjistiv ji znalci a knihovní soud provede pak podle pravoplatného usnesení potřebné zápisy z úřední moci podle § 22., leda by strana před tím již byla za zápisy požádala. Dlužno tu zajisté zachovati obdobu vkladu odevzdací listiny. Dr. R.

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Kdo koupil zboží k dalšímu zcizení, nemá podle §u 2. zák. ze dne 28./5. 1919 č. 299 sb. z. a n. nároku na náhradu přeplatku a nesmí se domáhati takovéto náhrady ani před lidovými soudy cenovými, ani před řádnými soudy.

Lidový soud v P. odmítl pro věcnou nepříslušnost žalobu Š. B. proti H. H. o vrácení přeplatku 10.000 K, poněvadž dle obsahu žaloby jde o náhradu za předměty k dalšímu zcizení získané, kteréž však se dle §u 2. zák. z 28./5. 1919 č. 299 sb. zák. a nař. domáhati nesmí ten, kdo je získal — tedy žalobce — ani před lidovými soudy cenovými, ani před soudy řádnými. Proto nelze o této žalobě zavésti řízení dle §u 6. a 7. cit. zák. pro lidové soudy cenové předepsaného, kteréž předpokládá žalobu k řízení tomu způsobilou, tedy soudům těm přikázanou. Soud rekursní proti usnesení tomu podané stížnosti vyhověl a zrušiv je, uložil lidovému soudu cenovému, aby nehledě k důvodu, ze kterého žalobu odmítl, ji vyřídil a dále po zákonu jednal. Rozhodnutí své odůvodnil takto:

Stížnost jest oprávněna, neboť soud rekursní pokládá právní názor prvního soudce, z něhož tento vycházel, odmítnuv žalobu pro věcnou soudní nepříslušnost (správně mělo býti patrně řečeno pro nepřístupnost pořadu práva), za právně mylný.

Podle §u 2. zák. ze dne 28./5. 1919 č. 299 sb. z. a n. nesmí se domáhati náhrady přeplatku ceny zaplacené za předměty potřeby ten, kdo je získal k dalšímu zcizení, nebo kdo proti svému původnímu úmyslu jich dále nezciziti, je přece dále zcizil, a při tom neměl buď vůbec ztráty, nebo ztrátu z jiného důvodu než z toho, že zboží získal za přílišnou cenu. Z ustanovení toho plyne, že nárok na náhradu přeplatku, vyloučen jest zásadně za dvou podstatných předpokladů, totiž: 1. že zcizení zboží bylo buď zamýšleno nebo alespoň fakticky provedeno a 2. že kupující neutrpěl ztráty vůbec, nebo že tato nastala následkem jiné okolnosti, než přílišností kupní ceny. Obojí tyto podmínky musí tedy býti splněny zároveň, aby mohl býti z nich odvozen důsledek zákazu, domáhati se nároku na náhradu přeplatku a vyloučení pořadu práva v §u 2. cit. zák. vyslovený. V daném případě opírá strana žalující svůj nárok na náhradu přeplatku o tvrzení, že koupila od žalovaného zboží za ceny přílišné, že je byla nucena prodati za ceny nižší než nákupní, případně, že část zboží ještě má, o němž však nebude lze důvodně pochybovati, že je také koupila za účelem dalšího zcizení, byť i výslovně v žalobě toho neuváděla a tvrdí dále, že utrpěla škodu jen proto, že cena zboží byla přílišná, převyšujíc značně cenu směrnou, případně cenu v době koupě běžnou. Ztrátu v žalobě udanou odůvodňuje tedy výhradně tím, že získala zboží k dalšímu zcizení určené a z části již zcizené za přemrštěnou cenu. Z toho vysvítá, že formálně jsou tu dány obě svrchu naznačené podmínky pro zahájení řízení ve smyslu cit. zák., neboť zkoumání příslušnosti soudní, případně přípustností pořadu práva, díti se má podle §u 41., odst. 2. j. n. na základě údajů žalobcových, kteréžto předpis platí podle §u 9. cit. zák. obdobně i pro řízení před lidovým soudem cenovým.

Názor prvního soudu, že žaloba jest nepřípustnou již proto, poněvadž jde o náhradu přeplatku za předměty k dalšímu zcizení získané, jest tedy neudržitelným a mylnost jeho tkví v tom, že přehlíží, že okolnost tato sama o sobě pro nepřípustnost žaloby ještě nestačí, nýbrž, že musí tu býti zároveň také další podmínka shora pod č. 2. uvedená, což zákon v §u 2. jasně a výrazně stanoví slovy: »...a při tom«.

Nejvyšší soud usnesení soudu rekursního změnil, obnovil usnesení soudu prvého s tím, že žalobu odmítl nikoli pro věcnou nepříslušnost, nýbrž pro nepřípustnost pořadu práva z těchto důvodů:

Pokud se především týče otázky přípustnosti dovolacího rekursu do zrušujícího usnesení rekursního soudu, má soud dovolací za to, že, ačkoli v usnesení rekursního soudu není ustanoveno, že teprve, až nabude právní moci předsevzat býti má výkon příkazu soudu první stolice uděleného, dovolací rekurs ustanovením 2. odstavce §u 527. c. ř. s. není vyloučen, ježto soudu první stolice nebylo uloženo, aby vyslechnuv strany, učinil rozhodnutí nové.

U věci samé uváženo bylo toto:

Výklad, jehož se dostalo §u 2. zákona ze dne 28. května 1919 č. 299 sb. z. a n. se strany soudu rekursního, jest mylný. Správný slohový a logický výklad vede spíše k tomu, že věta »a při tom neměl buď vůbec ztráty nebo ztrátu z jiného důvodu měl z toho, že zboží získal za přílušnou cenu« se vztahuje jen k tomu, »kdo proti svému původnímu úmyslu, nezciziti předmětů potřeby, je dále zcizil,« nikoli však k tomu, »kdo získal předměty potřeby k dalšímu zcizení,« neboť jen při dalším zcizení, ne však při získání lze posouditi, zdali kdo má ztrátu, po případě z kterého důvodu má ztrátu. Že tento výklad jest správný, zřejmě vysvítá z porovnání §u 2. s §em 13. č. 1., odstavec 2., kde při stanovení podmínek beztrestnosti toho, od něhož zboží získáno, opětně rozlišují se dva případy totiž:

a) případ, získáno-li zboží k dalšímu zcizení, a

b) případ, získáno-li sice ne za tím účelem, a bylo-li přece dále zcizeno, buď beze ztráty nebo jen se ztrátou z jiného důvodu než toho, že zboží bylo získáno za přílišnou cenu.

Zde nemůže býti pochybnosti o tom, že předpoklad nenastalé ztráty neb ztráty z jiného důvodu, než získání za přílišnou cenu nastalé, přichází v úvahu pouze u toho, kde nezískal zboží za účelem dalšího zcizení.

Z důvodů vnitřní souvislosti zákona dlužno míti za to, že zákonodárce v §u 2. a v §u 13. vycházel se stejného stanoviska.

Tu pak soud dovolací souhlasí plně s názorem v dovolacím rekursu vysloveným, že úmysl zákona jest patrně ten, že ten, kdo kupuje zboží, aby je dále prodal, může a má posouditi, zda cena, za kterou kupuje, jest přiměřena. Obchodníku, který kupuje zboží nepřiměřeně draho proto, že počítá s tím, že je přes to se ziskem prodá, nemá býti dovoleno, domáhati se náhrady tenkrát, když se ve svém výpočtu zklamal a prodělal, tím méně pak, když neutrpěl ztráty.

Ježto pak žalobce, jak patrno ze žaloby, koupil zboží k dalšímu zcizení, nemá podle §u 2. dotčeného zák. nároku na náhradu přeplatku a nesmí se domáhati takovéto náhrady ani před lidovými soudy cenovými, ani před řádnými soudy; pořad práva jest tedy pro takové nároky vyloučen. K nepřípustnosti pořadu práva dlužno však dle §u 240., odst. 3. c. ř. s. přihlížeti vždy z povinnosti úřední. Právem tedy soud stolice prvé odmítl žalobu, arci správně ne pro věcnou nepříslušnost, nýbrž pro nepřístupnost pořadu práva a slušelo tudíž k rekursu žalovaného obnoviti usnesení prvého soudu s opravou vyplývající z úvahy právě uvedené

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 14. října 1919 č. j. R I 407/19-1.*) R. z. s. Dr. J. Říha.

I do rejstříku družstevního smí zanášeny býti jen takové zápisy, které obchodní zákon nařizuje, nelze tedy zapsati tam jména úředníka (ředitele), není-li členem představenstva anebo prokuristou, třeba byl zmocněn firmu podpisovati.

Soud stolice druhé nevyhověl stížnosti občanské záložny v S. do usnesení obchodního soudu, jímž zamítnut byl její návrh, aby do družstevního rejstříku zapsán byl jako ředitel XY. Odůvodnění:

Pro společenstva platí dle §u 13. zák. družstev. předpisy obchodního zákona, pokud onen zákon nic jiného neustanovuje. Dle §u 12. záloženských stanov spravuje záložnu valná hromada a její volený výbor jako představenstvo její, jehož členy dlužno tedy dle §u 16. druž. zák. do rejstříku družstevního zapsati. Naproti tomu jest volba úředníků aktem správy a řízení (viz § 15., odst. 3. a § 14. zál. stanov) a jména úředníku se do rejstříku družstev nezapisují a nelze jich zapsati potud, pokud nejsou členy výboru (představenstva) nebo prokuristy — a tím ředitel XY, o jehož zápis se žádá, není. (Čl. 12., 45. obch. z.). Jakmile by tedy XY prokurou byl pověřen, nebylo by nic na závadu, aby bylo zapsáno do rejstříku jeho jméno.

*) Pozn. z a s. Usnesení lidového soudu cenového vydáno bylo bez účasti přísedících pouze jeho předsedou. Ani rekursní, ani nejvyšší soud nezabývaly se otázkou, netkví-li v tomto postupu zmatečnost ve smyslu §u 77. č. 4., příp. 6. c. ř. s. proto, že rozhodující soud nebyl dle předpisu obsazen, příp., že straně žalující nezákonným postupem odňata byla možnost jednati před soudem. Mám za to, že ono usnesení jest skutečně zmatečným, neboť ani zák. o lidových soudech cenových, ani nař. jej provádějící ze dne 21. června 1919 č. 347 sb. z. a n. neobsahují nikde ustanovení, z nichž dalo by se odvoditi oprávnění předsedy takového soudu, aby sám bez součinnosti přísedících usnesení žaloby, konečně vyřizující vydával. Jemu vyhrazeny jsou úkony rázu jen formálního jako určování roku k jednání smírnému (§ 6.) nebo ústnímu (§ 8.) a p. V oprávněních těch není a také nemůže zahrnuta býti moc odmítati samostatně žaloby z důvodu v §u 2. uvedených. Nařizuje-li zák. v §u 6., že již k smírnému jednání o podaných žalobách, jež jest obligatorní, nutno přizvati přísedící, jest tím spíše odůvodněn úsudek, že odmítati žaloby pro nedostatek zákonných podmínek žalobního nároku a rozhodovati tak vlastně zároveň věcně o jeho neoprávněnosti, může jen lidový soud cenový řádně obsazený, t. j. s přísedícími. — Pro názor opačný nelze dovolávati se §u 9., jenž jedná výhradně jen o ryze formálním postupu řízení a ničeho nedokazuje.

To, že už zápis úředníka neprokuristy dříve jednou nebo vícekráte záložně byl povolen, nemění na stavu věci ničeho, poněvadž přece ustanovení zákona tím, že jich nebylo správně použito, neztrácí své působnosti. Poněvadž tedy všechny jiné než zákonem určené zápisy do rejstříku jsou vyloučeny, nebylo lze rekursu vyhověti.

Nejvyšší soud rozhodnutím ze dne 22. července 1919 R I 294/19 dovolacímu rekursu nevyhověl, poněvadž nejsou dány podmínky, za kterých dle §u 16. čís. pat. z 9. srpna 1854, č. 208. ř. z. dovolací rekurs proti souhlasným rozhodnutím nižších stolic se připouští a dodal: Dle čl. 12. obch. z. mají do obchodního rejstříku zanášeny býti jenom takové zápisy, které zákon obchodní nařizuje. Tento předpis platí dle §u 7. zákona z 9. dubna 1873, č. 70. ř. z. též o rejstříku společenstev (§ 1. nařízení ze 14. května 1873, č. 71. ř. z.). Dle §u 6. zákona toho dlužno uveřejniti — tedy též v rejstříku v patrnost uvésti — pouze formu, jakou představenstvo za společenstvo podepisuje. Není pochybnosti, že dle §u 26. zákona a čl. 48. obch. z. mohou úředníci společenstva ustanoveni býti jako zmocněnci s oprávněním firmu podpisovati. Není však v zákoně ustanoveno, že takové zmocnění do rejstříku zapisováno býti má, kdežto členové představenstva, kteří dle §u 17. firmu podepisovati oprávněni jsou, dle §u 16. zákona k zápisu ohlášeni býti musejí. Jest tedy správným úsudek, že zmocnění úředníka společenstva ku podepisování firmy není předmětem zápisu do rejstříku společenstev a nejsou proto souhlasná usnesení obou nižších soudů protizákonná.

ZE DNE.

Valná hromada notářského sboru Pražského konala se dne 21. prosince 1919. Schůzi zahájil předseda komorní Dr. Batěk, jenž uvítav četně se dostavivší notáře, podal obšírný přehled jak o věcech stavovských, tak i o připravovaných změnách na poli zákonodárném. Zejména pojednal o snahách komory Pražské, jež ve spojení se spolkem notářů československých ujala se hájení zájmu stavovských v minulém období co nejúčinnějí a věnovala se vybudování nové základny pro české notářstvo vypracováním nového not. řádu a nové sazby notářské. Vyličil, jak obtížná to byla práce, jak intensivně pracováno zejména na novém řádu a projevil všem, kteří na tomto díle spolupracovali, dík a uznání. Na to přednesl Dr. Čulík návrh na zavedení nové sazby notářské a současně pozměňovací návrhy komory a spolku. Návrhy ty schváleny jednomyslně i vysloveno zejména přání, aby sazba za listiny byla v nižších stupnicích zvýšena v poměru ku sazbám za podání tabulární a velký důraz kladen na to, aby se bylo domáhano všemi prostředky zvýšení poplatku ověřovacího, v kterémžto ohledu návrh vládní na nejvyšší odměnu 3 K byl všeobecně odsuzován a prohlašován za nepřijatelný. Dr. Černý objasnil pak jednotlivé nové zásady, na nichž vybudován jest nový řád notářský. Zásady ty došly všeobecného souhlasu a pochvaly. Po té sdělil president Dr. Batěk s valnou hromadou výsledek jednání komory s ministerstvem spravedlnosti ohledně zamýšlené reformy řízení nesporného ve věcech pozůstalostních a výsledek společné úrady, jež konala komora notářská se zdejší komorou advokátní za účelem společné akce proti pokoutnictví a opatření proti pokoutnímu podávání zejména návrhů knihovních. Konečně předložil valné hromadě námět, který byl nadhozen komorou advokátní při této příležitosti a jenž týkal se dávné tužby advokátů ve věcech ověřování listin jimi sepisovaných. Debaty o tom zahájené súčastnili se četní notáři, načež zpráva presidentova vzata na vědomí a veškeré kroky komorou podniknuté jednomyslně schváleny. Podobně schválena zpráva účetní a pokladní, jakož i návrh pokladního Matějky na zvýšení komorního příspěvku na 150 K.

Nový řád notářský jest již hotov. Vypracován byl Drem. Černým podle osnovy, na kteréž pracoval svého času spolek notářů rakouských a jež co předloha vládní čís. XXI. předložena byla v roce 1911 říšské radě. Takto vypracovaný a doplněný řád prodebatován byl v četných schůzích Pražského odboru spolku našeho, na to v některých částkách přepracován Drem. Čulíkem a na konec podroben zevrubné revisi, úpravě a vypilování zvláštní komisí, sestávající z notářů Dra. Batěka, Dra. Kreimla, Dra. Černého a Dra. Čulíka. — Komise ta odbývala bezpočetné schůze i v neděli a svátky, někdy až do